

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 17P/15/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7624200408
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Komár
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2024:7624200408.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudca JUDr. Juraj Komár v právnej veci maloletých detí: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, za účasti plnoletej dcéry: D. B., nar. XX.XX.XXXX, deti rodičov: matky E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., B. XXX/XX a otca D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, o návrhu matky o zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Konanie o zvýšenie výživného na D. B., nar. XX.X.XXXX zastavuje.

II. Zvyšuje sa výživné zo strany otca na mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 30 eur mesačne na sumu 50 eur mes., na mal. C. B., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 30 eur mesačne na sumu 50 eur mes., a na mal. D. B., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 30 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne, počnúc od 25.1.2024 do budúca, ktoré je otec povinný uhrádzať vždy k 20. dňu v mesiaci vopred k rukám matky.

III. Dlh na výživnom na maloletú A. B., nar. XX.XX.XXXX vo výške 69 eur, na mal. C., B., nar. XX.XX.XXXX vo výške 69 eur a na mal. D. B., nar. XX.XX.XXXX vo výške 69 eur za obdobie od 25.1.2024 do 31.5.2024 je otec povinný uhradiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám matky.

IV. Tým sa m e n í rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5P/126/2014- 29 zo dňa 8.9.2014 v o výroku, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť otca na mal. A. B., nar. XX.X.XXXX, mal. C. B., nar. XX.X.XXXX, na mal. D. B., nar. XX.XX.XXXX.

V. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 25.1.2024 bol tunajšiemu súdu doručený návrh navrhovateľky (ďalej aj ako matka), ktorým žiadala, aby súd zvýšil výživné zo strany otca zo sumy 30 eur mesačne na sumu 50 eur na každé z detí. Matka návrh odôvodnila tým, že od poslednej úpravy výživného došlo k zvýšeniu nákladov, ktoré nie je schopná sama uhrádzať. Mal. A. začala navštevovať strednú školu, otec si svoju vyživovaciu povinnosť neplní, od 06/2020 prispieva iba sumou 60 eur mesačne na všetky štyri deti.

2. Súd vykonaným dokazovaním v priebehu pojednávania zistil nasledujúci skutkový stav:

3. Navrhovateľka na pojednávaní zotrvala na podanom návrhu a uviedla, že otec určené výživné nehradí v plnej výške, teraz už len 60 eur mesačne na všetky deti, jej príjem pozostáva zo sumy 240 eur, z čoho matka hradí oblečenie, mal. A. navštevuje druhý ročník strednej školy v G., mal. C. chodí do 8. triedy a mal. D. navštevuje 6. ročník základnej školy, deti sú zdravé.

4. Súd pojednával v neprítomnosti otca, nakoľko sa v priebehu konania aj napriek vykonaným procesným úkonom nepodarilo zistiť jeho skutočný pobyt, preto mu súd v zmysle ustanovenia § 116 ods. 2 Civilného sporového poriadku návrh vo veci samej a ostatné písomnosti doručoval prostredníctvom úradnej tabule súdu.

5. Z listinných dôkazov, ktoré boli vykonané počas pojednávania vyplýva nasledovné:

6. Z výzvy na zaplatenie výživného zo dňa 22.1.2024 vyplynulo, že navrhovateľka žiadala otca o zaplatenie dlžného výživného od júna 2020 doposiaľ vo výške 2520 eur.

7. Z potvrdenia o návšteve školy vyplynulo, že mal. A. B., nar. XX.X.XXXX je v školskom roku 2023/2024 žiačkou druhej triedy Spojenej školy internátnej v G., H. XXX.

8. Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 17P/15/2024-18 zo dňa 5.2.2024 súd ustanovil mal. deťom B. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves.

9. Zo správy zo sociálnej poisťovne vyplynulo, že matka a otec nepoberajú nemocenské dávky ani dávky v nezamestnanosti, iba matka je poberateľkou invalidného dôchodku a to vo výške 197,20 eur mesačne.

10. Zo správy z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves vyplynulo, že matka poberá pomoc v hmotnej núdzi od 1.6.2019 vo výške 34,00 eur a prídavok na tri mal. deti aktuálne vo výške 180 eur mesačne. Otec mal. detí nie je v období od 1.1.2023 poberateľom žiadnych štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi či iného finančného príspevku. Menovaný bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie naposledy od 25.11.2019 do 18.12.2019, kedy bol vyradený z dôvodu umiestnenia sa v inom členskom štáte EÚ, má ukončené základné vzdelanie.

11. Zo správy kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov v rodine vyplynulo, že maloletá D. dňa 11.02.2024 dovŕšila plnoletosť. Rodičia mal. detí nie sú manželia a nežijú v spoločnej domácnosti. Maloleté deti bývajú spolu s matkou v unimobunke v osade B. XX, F., pričom ich domácnosť je vybavená základným nábytkom, slúžiacim rodine na zabezpečenie základných potrieb. Matka je nezamestnaná, poberá invalidný dôchodok vo výške 200 eur prídavky na deti vo výške 180 eur a dávka v hmotnej núdzi vo výške 34 eur. Prídavky na mal. C. matka v súčasnej dobe nepoberá, nakoľko sa syn dopúšťa priestupkov, mal. D. ukončila povinnú školskú dochádzku, v štúdiu nepokračuje, mal. A. chodí do 2.ročníka SOŠ G., mal. C. je žiakom 9.ročníka ZŠ F. a mal. D. je žiakom 5.ročníka tej istej školy. Otec s rodinou nežije, býva v B. a vytvoril si novú rodinu, na deti prispieva sumou 60,-€, nezaujímajú sa o ne a neprispieva ani nad rámec výživného.

12. Zo súdneho spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5P/126/2014, že súd rozsudkom z čl. 29 zo dňa 8.9.2014 rozhodol, že

Schvaľuje sa rodičovská dohoda o úprave rodičovských práv a povinností k mal. deťom v tomto znení:

Súd z v e r u j e mal. deti D. nar. XX.XX.XXXX, A. nar. XX.XX.XXXX, C. nar. XX.XX.XXXX a D. nar. XX.XX.XXXX B., do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaväzuje prispievať na výživu, na každé mal. dieťa sumou 30,- EUR mesačne, spolu 120,- EUR mesačne, počnúc od 01.09.2014, ktoré výživné je otec povinný platiť do rúk matky, vždy do 15-tého dňa v mesiaci vopred.

Styk otca s mal. deťmi sa n e u p r a v u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

13. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

14. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

15. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

16. V čase vyhlásenia tohto rozsudku suma minimálneho zákonného výživného vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa predstavuje čiastku 36,80 eur mesačne na jedno dieťa.

17. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

18. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

20. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Podľa článku 4 Základných princípov zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“), súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Ak je účastníkom konania osoba so zdravotným postihnutím, zabezpečí súd účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými účastníkmi konania.

22. Na základe takto vykonaného dokazovania pri vyhodnotení dôkazov a tvrdení účastníkov konania, súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi CMP podľa Čl. 10 ods. 1 CMP, zistil, že navrhovateľka a otec sú rodičmi maloletého C., D., A. a pľnoletej D.. O úprave rodičovských práv a povinnosti bolo rozhodné rozsudkom, podľa ktorého boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, styk otca s deťmi upravený nebol, pričom otec sa zaviazal prispievať na ich výživu sumou vo výške 30 eur mesačne na každé dieťa (rozsudok sp. zn. 5P/126/2014). Rodičia v spoločnej domácnosti nežijú. Matka je nezamestnaná a je poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 197,20 eur. Otec je nezamestnaný, má ukončené iba základné vzdelanie, o deti sa nezaujíma, neprispieva ani nad rámec výživného. Zo záverov šetrenia Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny ako aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka na pojednávaní vyplynulo, že doposiaľ určené výživné nedosahuje ani minimálnu výšku zákonom určeného výživného, náklady na deti objektívne vzrástli, preto je v ich záujme zvýšenie výživného.

23. Pokiaľ ide o výživné na maloleté deti, súd vychádzal z majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, ktoré sa mu podarilo zistiť, berúc do úvahy skutočnosť, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova (šatstvo, bielizeň, obuv) poplatky za bývanie a tiež potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov a potrieb, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, ako aj potreby súvisiace so zdravotným stavom. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu. Na druhej strane uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa je vždy limitované možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi rodičov, pričom sú rozhodujúce predovšetkým reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale

aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä pracovnými príležitosťami primeranými vlastnostiam rodičov.

24. Pri rozhodnutí o zvýšení výživného súd prihliadal na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného za rešpektovania kritérií vymedzených v čl. 5 Zákona o rodine, predovšetkým či nastali také zmeny pomerov u dieťaťa, ktoré by odôvodňovali zmenu. Posledné rozhodnutie o určení výživného je z roku 2014, kedy maloletá D. navštevovala 1. ročník ZŠ, mal. A. nultý ročník ZŠ, mal. C. navštevoval materskú školu a mal. D. bol v celodennej starostlivosti matky, naproti tomu v súčasnosti sú maloleté deti na druhom stupni vzdelávania na základnej škole, u mal. A. došlo k prechodu na vyšší stupeň vzdelávania a to na stredoškolské vzdelávanie. Vzhľadom na časový úsek od posledného rozhodnutia o výživnom a vek maloletých súd konštatuje, že u nich nastala zmena pomerov, ktorá má dlhodobý charakter a náklady spojené s uhrádzaním základných potrieb sa zvýšili nie len aktuálne ale v dlhodobom horizonte. Podstatná je aj skutočnosť, že určené výživné nepostačuje v súčasnosti na zaobstaranie oprávnených potrieb detí a nedosahuje ani zákonnú výšku minimálneho výživného vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa čo predstavuje čiastku 36,80 eur mesačne na jedno dieťa a teda pôvodne určené výživné vo výške 30 eur je neprimerané. Výšku určeného výživného súd preto ustálil na sumu 50 eur mesačne na každé z detí, pričom takto určená výška výživného je spôsobilá pokryť životné výdavky maloletému dieťaťu (ošatenie, bývanie, strava, všestranný rozvoj, príprava na povolanie pod.).

25. Pri výške výživného vychádzal súd z potencionálneho príjmu otca vzhľadom na jeho vzdelanie (ukončená základná škola), zdravotný stav a možnosti uplatnenia na trhu práce, nakoľko je nezamestnaný. Súd má za to, že otec je v produktívnom veku a je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať príjem aspoň vo výške minimálnej mzdy v čistom vo výške 615,50 eur (brutto 750 eur) a uhrádzať takto súdom určené výživné. Povinnosťou otca ako rodiča je starať sa o výživu svojich detí a vynaložiť všetko úsilie, aby dosahoval príjem, z ktorého ich výživu zabezpečí.

26. Na margo použitia princípu potencionálneho príjmu treba podotknúť, že súd v danom prípade nevychádzal z faktického príjmu povinného, ale z jeho potencionálnych príjmov, ktoré potencionálne mohol dosiahnuť vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, vzdelanie, prax a pracovné ponuky v blízkosti jeho bydliska. Ide o inštitút, ktorý svojou podstatou chráni zaujmy oprávneného v prípadoch, kedy povinný neprejavuje dostatočnú aktivitu, aby maloleté dieťa zabezpečil. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Princíp potencionality príjmov je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného, zákon umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôvody sú v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu.

27. Súd určil dlžné výživné od 25.1.2024 (podania návrhu) do 31.5.2024 a to za tri mesiace a šesť dní ($30/20=1,5 \times 6=9$ eur) spolu vo výške po 69 eur na každé maloleté dieťa, nakoľko k zvýšeniu výživného došlo o 20 eur mesačne. Na základe takto určeného dlžného výživného súd uložil povinnosť otcovi uhradiť dlžné výživné spôsobom určeným v treťom výroku tohto rozsudku.

28. Nakoľko v priebehu konania D. B. dovŕšila plnoletosť a to dňa 11.2.2024, pričom k návrhu matky na zvýšenie výživného sa nepripojila, súd prvým výrokom tohto rozsudku konanie o zvýšení výživného vo vzťahu k nej čiastočne zastavil.

29. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

30. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

31. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

32. O náhrade trov účastníkov konania súd vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 57 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v troch vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015, Civilný sporový poriadok/ ďalej len ako „CSP“).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP) .

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 62 ods. 3 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.